

MAJA S. K. RATKJE

Ro - Uro

Jentekor

Ro – uro

for jentekor

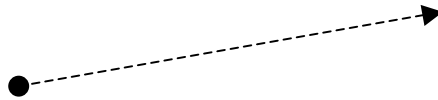

av Maja Solveig Kjelstrup Ratkje 2007
(Bestilt av Det Norske Jentekor)

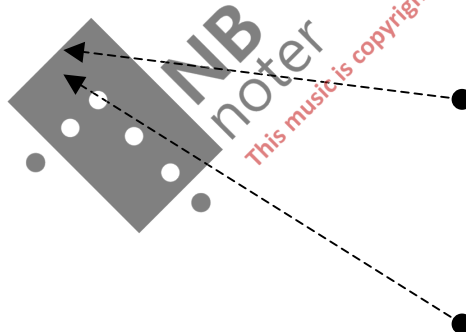
I. Introduksjon – Koret kommer inn, Din sol går bort.

1.

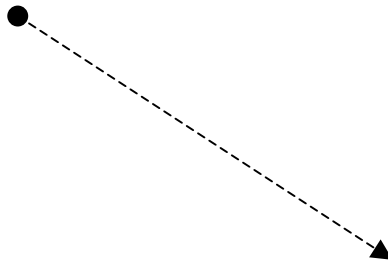
Scenen er tom. Det er ordinær sal- og publikumsbelysning i rommet. Koret er skjult, oppdelt og befinner seg bak scenen, på sidene og bak publikum, avhengig av hvordan salen er. Dirigenten har posisjon i midtgangen, vendt mot scenen. Stykket starter med at en av de minste (vi kaller henne nr. 1 så lenge denne satsen varer) kommer springende tvers over scenen, fra venstre side mot høyre, så fort hun klarer mens hun ruller på en **“R...”** med **ropestemme**, midt i registeret, i **f**. Ivrig, glad og rampete karakter. Hun forsvinner ut av syne, ut en dør eller noe. Retningen kan godt være litt skrå (Se illustrasjon.). (NB! Sallyset endres ikke før i avsnitt 2.)

En lang pause, ca. 30 s.; ingenting skjer. Plutselig kommer to til løpende på tilsvarende vis, en (nr. 2) fra bak publikum og en (nr. 3) fra høyre side av scenen. De forsvinner ut samme sted, til venstre på scenen. Tilsvarende karakter og uttrykk. **“R...”**, **f**.

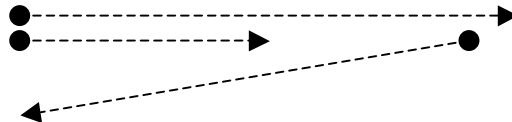

Litt kortere pause, ca. 10 s. En ny person (nr. 4) springer motsatt vei av det nr. 2 nettopp gjorde. Tilsvarende karakter og uttrykk. **“R...”**, **f**.

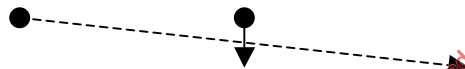

Pause i 4 s. Så kommer tre personer inn samtidig:

- Nr. 1, som springer tilbake motsatt vei av det hun gjorde tidligere. Stadig så fort hun klarer, “**R...**”, nå i **ff**.
- To nye (nr. 5 og 6) kommer ut fra venstre side av scenen, “**R...**”, **ff**, på tilsvarende vis. De løper ved siden av hverandre om mulig. Nr. 5 stopper brått opp midt på scenen, blir stille idet hun stopper og vender seg mot publikum. Står slik, fryst, alvorlig, og ser intenst på publikum mens nr. 1 og 6 springer ut av syne.

Ingen pause. Nr. 2 springer tilbake motsatt vei av det nr. 3 gjorde for litt siden, “**R...**”, **ff**. (Nr. 5 står fremdeles urørlig på samme sted, vendt mot publikum.)

Når nr. 2 er ute av syne, springer nr. 5 med et rykk ned midtgangen og ut av syne bak publikum.

2.

Fem nye springer ut fra fritt valgte steder og mot ulike utganger, “**R...**”, **ff**, alvorspreget, litt fortvilet og desperat karakter. Kort tid etter, mens de fem ennå er i scenerommet, kommer sju stykker til. Disse springer ikke ut, men fortsetter å springe i rundt i rommet. “**R...**”, **ff**, på tilsvarende måte. Etter ca. 5 s. følger resten av koret minus åtte av de eldste (blant dem solisten i neste avsnitt) på. Det oppstår kaos i 5-10 s. Så kommer de åtte siste inn: Sju stykker (alle unntatt solisten i neste avsnitt) kommer inn fra ulike innganger, de går rolig mens de synger en bordun på “**A...**”, på en enstrøken **g**, **mp**. Det gjør ikke noe om de fra starten av overdøves av resten av koret. De sju går rett mot scenen og finner sine plasser i en koroppstilling som er en halvsirkel, vendt mot publikum. Alle de andre (som springer) må beregne at de skal være på plass i koroppstillingen omtrent til samme tid. De trenger ikke være på plass nøyaktig på likt, men det som er viktig er at hver enkelt blir stille og står fryst og alvorlig fra det øyeblikket de har kommet på plass. De sju som holder bordunen igang fortsetter selv etter at de har kommet på plass i oppstillingen. Når alle er på plass blir det gradvis helt mørkt i salen mens bordunen klinger statisk. Varighet ca. 15 s.

3.

En solist kommer gående i svært rolig tempo opp midtgangen. Hun bærer en glassbolle mellom hendene. Den er på størrelse med en gullfiskbolle, og den må være rund som en klode. I glassbollen flyter et lys som er tent. Hun synger **Din sol går bort** (se vedlagte noter), *mp*, starttone på **d** (altså en kvart under bordunen på **g**). Tempo = ca. 50 MM.

Molto rubato.

Når hun har sunget gjennom første vers, er hun kommet fram til midt på scenen, foran koret. Hun snur seg mot publikum idet hun begynner på andre vers og plasserer glassbollen rolig og ærbødig ned på golvet mens hun fortsetter å synge. I samme øyeblikk som glassbollen er plassert på golvet, begynner de i koret som ikke synger bordun å lage lyd:

- Halvparten av koret (de som klarer det best, det kan være litt vanskelig) lager skarpe smattelyder med lukket munn. Heller sterkt og skjeldent enn ofte og ukarakteristisk.
- Resten lager små glissandobevegelser med stemmen, individuelt, både opp og ned, med enstrøken **g** som sentraltone. Maks en liten sekunds i utslag begge veier. Synges med lukket munn, *mp*.

4.

Etter at solisten har sunget fire strofer av andre vers (fjerde strofe slutter med “Herrens bud”), starter to nye solister (ikke blant de sju som synger bordunen) på likt, de står plassert på hver sin side i koret, en til venstre og en til høyre for midten. De forholder seg verken til hverandre, til den første solisten eller resten av koret:

- Den ene synger **Din sol går bort**, *f* med starttone på **a**, en kvint over den første solisten. Tempo = ca. 80 MM. Synger begge vers. Repeteres så lenge sekvensen varer.
- Den andre roper ut, *f*, hele teksten om Yaltabaoths fødsel, fra The Nag Hammadi Library (se vedlegg).

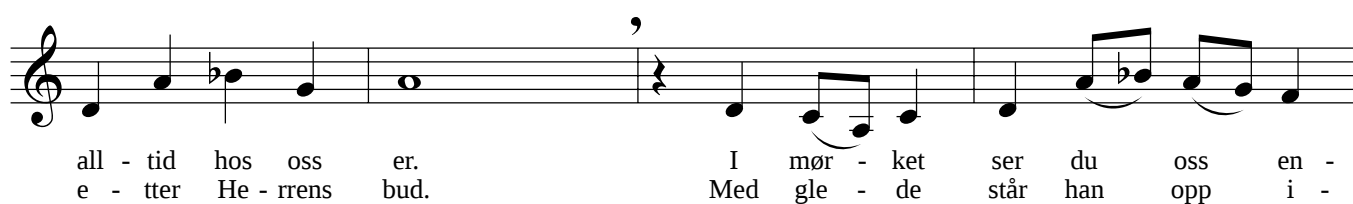
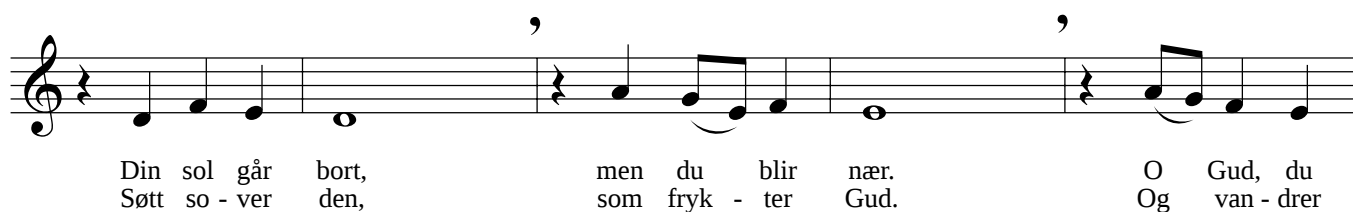
Selv om den første solisten føler seg overdøvet av resten av koret, er det viktig at hun bevarer roen og synger videre på samme måte. Når hun er helt ferdig med andre vers starter hun fra toppen av sangen igjen i samme tempo, men nå med lukket munn, *mf*. Repeteres.

Denne sekvensen varer helt til teksten om Sophia og Yaltabaoth er ferdig. Idet det siste ordet i teksten roper ut (“Yaltabaoth”), blir det med ett fullt lys på koret som brått blir stille, og den første solisten stiller seg blant de øvrige. Rask overgang til neste del.

“And Sophia (...) conceived a thought from herself and the conception of the invisible Spirit and foreknowledge. She wanted to bring forth a likeness out of herself without the consent of the Spirit, - he had not approved - and without her consort, and without his consideration. And though the person of her maleness had not approved, and she had not found her agreement, and she had thought without the consent of the Spirit and the knowledge of her agreement, yet she brought forth. And because of the invincible power which is in her, her thought did not remain idle, and something came out of her which was imperfect and different from her appearance, because she had created it without her consort. And it was dissimilar to the likeness of its mother, for it has another form.

And when she saw the consequences of her desire, it changed into a form of a lion-faced serpent. And its eyes were like lightning fires which flash. She cast it away from her, outside that place, that no one of the immortal ones might see it, for she had created it in ignorance. And she surrounded it with a luminous cloud, and she placed a throne in the middle of the cloud that no one might see it except the holy Spirit who is called the mother of the living. And she called his name Yaltabaoth.”

I. Introduksjon - Din sol går bort

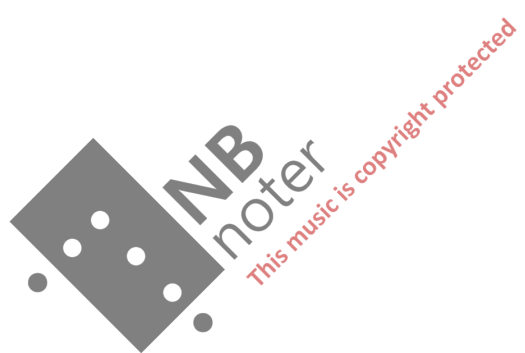

II. Theremindelen – Koret står oppstilt.

1.

Følg partituret (se vedlegg).

II. Theremindelen

tutti ¹⁾ ca. 10 s.

So - - - o - - fi - - i - a,
f

a,
ff

a,
mf

a,
fp

a,
f

1.

2.

a.
f

2.

a.
= 60

9 stk. 2)

M...
p

1) Dirigenten 'spiller theremin' på koret, dvs. at høyre hånd styrer tonehøydebevegelse og venstre hånd styrer dynamikk. Kontinuerlige bevegelser. Ny pust for hver linje, vises med venstre hånds nullpunkt som gjør koret stille. Register fra svært høyt til svært lavt, individuelle tonehøyder, resultatet må bli en clusterklang. Koret er delt i to, halvparten synger en invertert tonehøydekurve, dvs. at når den ene halvparten synger lavt register, så synger den andre høyt register.

2) Denne akkorden ligger som en bordun under hele neste repetisjon. Trekk pusten individuelt.

tutti

4)

S2

3) M...
p
pp

A1

3) M...
p
pp

A2

3) A...
p
pp

gliss.

A...

Molto Rubato

5)

A2

ca. 40 s.

4)

Din sol. Din sol går. Din sol går bort.

mf

• = 72

A1

Bort.
p

glissando

A2

p

3) *p* første gang, *pp* andre gang.

4) Trekk pusten individuelt.

5) Synges individuelt i hvert sitt tempo. Svært langsomt. Hver ny takt begynner på likt, men avsluttes på ulikt. Kan bare være en som henger igjen til slutt før komma i de to første taktene. Stillhet før hver ny takt.

$\bullet = 96$ ca. 30 s.

S2

A - a - e. A - a - e. A - e - i - e - a - i - e - o. A - e - i - e - a - i - e - o.

mf

Molto Rubato ⁶⁾

A2

Din sol. Din sol går. Din sol går bort.

mf

$\bullet = 96$

S1

Bort.

p

glissando glissando

A2

p

S1

Bort.

mf

gliss. gliss.

S2

A - a - e. A - a - e. A - e - i - e - a - i - e - o.

mf

A1

⁸⁾

mf

Molto Rubato

⁷⁾

A2

Din sol går bort.

mf

6) Som før, men en del hurtiger.

7) Svært fritt, men rolig tempo. Repeter individuelt. Siste tone lengst.

8) Etter to repetisjoner, synges **Sogningen** (fra Unni Løvlids samling "So ro liten tull", Edition Lyche Nr. 1120, 2003) unisont i Alt 1 med to repetisjoner. Resten av koret repeterer det de gjør til **Sogningen** er ferdig.

♩ = 72

S1

S2

A1

A2

Din sol går

f

M... *p*

4)

I...
I mø...

f

tutti

I mør - ket...
I mør - ket

mp

ser,

f

bo - - - o - - - fi - a,

S1

S2

A1

A2

bort,
tutti

mp

9)

So - - - fi a, men du blir nær.

mf

M... *mp*

Med gle - de står

So - - fi - a,

mp

9)

So - - fi - a,

nu.

ser

du oss en - nu.

mf

This music is copyright protected

9) 'Theremin-glissando' med fri tonehøyde bortsett fra start og slutt som her har definerte tonehøyder. Bruk hele registeret.

S1

M...
pp solo
La - li la - li la - li la - li la - li la - li - lei - la.

S2

a.

M...
pp

A1

M...
pp

A2

M...
pp

S1

So - - - - - fi - a. So - - - - -

S2

So - - - - - fi - a. So - - - - -

A1

p I mør - ket ser du oss en - nu. So - - - - -

A2

So - - - - - fi - a. So - - - - -

p *mp* *pp* *mp* *pp* *mp* *pp*

1)

10)

11)

ca. 15 s.

o - - - - - o - - - - - fi - a.

f

10) Iterert. Gjenta 'i' med glottis. Hurtig.

11) Tutti, samme register, cluster-akkord i svært høyt register.

III. Ro, lek og kaos – Ommøblering, Byssan byssan og barnesanger

1.

Clusterakkord med glissando (se vedlagt partitur).

2.

Alle i koret springer ut på golvet, **subito!**, og tilbake til en ny oppstilling, speilvendt av den forhenværende. En solist tar umiddelbart ansvar for glassbollen og bærer den et stykke ned i midtgangen. Når koret er på plass, skjer følgende:

- Solisten blir stående i forkant av scenen og framfører teksten om Sophia, fra The Nag Hammadi Library (se vedlegg 1). Det kan være den samme solisten som framførte teksten om Yaltabaoth tidligere. Teksten kan også deles mellom flere hvis ønskelig.
- Halvparten av koret lager skarpe smattelyder med lukket munn (slik som tidligere i stykket), **mp**.
- En fjerdedel av koret lager itererte, **staccato** remser av repeterte vokaler, **p**. Velg blant vokalene: “O”, “I” og “A”. Eks. “A-a-a-a-...” i en pust. Glottis på hvert stød.
- Den siste fjerdedelen av koret hvisker **p**, vekselvis “S...” og “F...” med varierende lengder.

Når solistens tekst er ferdig, går hun tilbake til sin plass i oppstillingen. Koret synger videre fra s. 2 i partituret.

3.

Når koret begynner på de siste sju taktene som skal repeteres, så begynner en solist umiddelbart å framføre neste tekst om Sophia og verdens skapelse (se vedlegg 2). Det kan være samme solist som tidligere. Koret fortsetter å repetere de sju taktene.

4.

Når teksten er ferdig, kommer små grupper fram, stiller seg foran resten av koret og framfører barnesanger fra Unni Løvlids samling "So ro liten tull" (Edition Lyche Nr. 1120, 2003). Første gruppe synger **Kalven dansa**. Før sangen er ferdig, kommer neste gruppe fram, stiller seg foran den første (som går litt bakover), og begynner på **Ikonn gjekk på vollen og slo**. Slik fortsetter det på tilsvarende vis med disse sangene: **Stakkars Per**, **Kjæringa me kaka**, **Pusekatten ligg under omnen** og **Pusekatt kar låg du i natt**. Gruppene må gå bakover og til siden for å gjøre plass til de som kommer fram. Sangene

repeteres helt til siste gruppe har framført **Hæla og tåa** med armkrok og dans, to og to (skifte arm hver fjerde takt). Etter det følger hele koret gradvis på og tilslutt danser alle og synger **Hæla og tåa**, men ikke på likt. Kaos. Dette varer noen minutter.

5.

Koret stiller opp i den posisjonen de skal ha ved starten av IV. Avslutning. I denne posisjonen framføres igjen hele side 4 og 5 av partituret til II. Theremindelen, men nå så svakt som overhode mulig! (Til og med den siste lyse clusterakkorden.)

Vedlegg 1 til III. Ro, lek og kaos: utdrag fra On the Origin of the World ("The Untitled Text"), fra The Nag Hammadi Library

"How well it suits all men, on the subject of chaos, to say that it is a kind of darkness! But in fact it comes from a shadow (...). And the shadow comes from a product that has existed since the beginning. It is, moreover, clear that it existed before chaos came into being (...). Let us therefore concern ourselves with the facts of the matter; and furthermore, with the first product, from which chaos was projected. And in this way the truth will be clearly demonstrated.

After the natural structure of the immortal beings had completely developed out of the infinite, a likeness then emanated from Pistis (Faith); it is called Sophia (Wisdom). It exercised volition and became a product resembling the primeval light. And immediately her will manifested itself as a likeness of heaven, having an unimaginable magnitude; it was between the immortal beings and those things that came into being after them (...). she (Sophia) functioned as a veil dividing mankind from the things above."

Vedlegg 2 til III. Ro, lek og kaos: utdrag fra On the Origin of the World ("The Untitled Text"), fra The Nag Hammadi Library

Now when he (Yaltabaoth) had come to have authority over matter, Pistis Sophia withdrew up to her light.

When the ruler saw his magnitude - and it was only himself that he saw: he saw nothing else, except for water and darkness - then he supposed that it was he alone who existed. (...) And from matter, he made for himself an abode, and he called it 'heaven'. And from matter, the ruler made a footstool, and he called it 'earth'. (...)

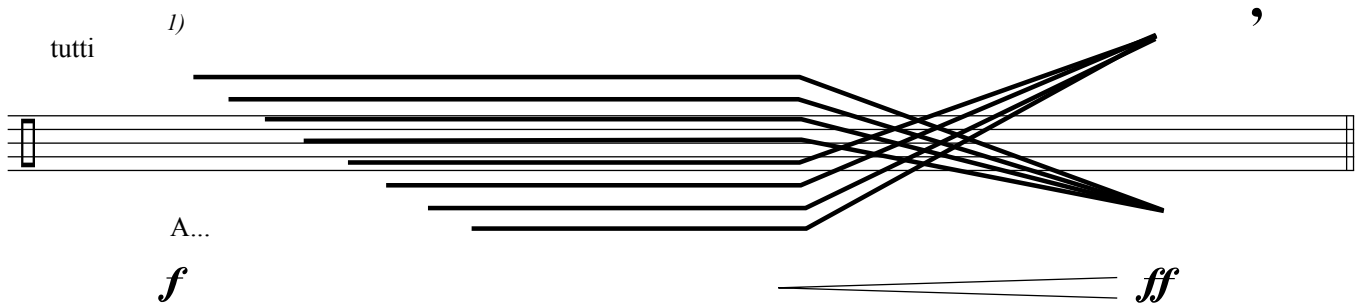
Seven appeared in chaos. (...) These are the seven forces of the seven heavens of chaos. (...) Now the prime parent Yaltabaoth (...) created heavens for each of his offspring (...) - created them beautiful, as dwelling places (...) Thrones and mansions and temples, and also chariots (...); mighty armies of gods and lords and angels and archangels - countless myriads. (...)

Now (...) the prime parent became insolent. And he was honored by all the army of angels. And all the gods and their angels gave blessing and honor to him. And for his part, he was delighted and continually boasted, saying to them, "I have no need of anyone." He said, (...) "It is I who am god. No other one exists apart from me." (...) He said, "If anything has existed before me, let it appear, so that we may see its light."

And immediately, behold! Light came out of the eighth heaven above and passed through all of the heavens of the earth. When the prime parent saw that the light was beautiful as it radiated, he was amazed. And he was greatly ashamed.

(...) When Sophia let fall a droplet of light, it flowed onto the water, and immediately a human being appeared, being androgynous.

III. Byssan byssan, lek og kaos

1) Koret deles inn i åtte. En etter en gruppe settes inn, på tempo = ca. 100 MM. Fra lyst til lavt register. Den lange tonen holdes i ca. 15 s. og koret puster individuelt. På tegn fra dirigenten går koret inn i en glissando som varer i ca. 5 s. Ender i ekstreme registre.

♩ = 72

S1
Bys - san, *p* bys - san, li - - - ten. Bys - san, bys - san, li - ten su -

S2
Bys - san, *p* bys - san. Bys - san, bys - san.

A1
Bys - san, *p* bys - san, li - ten sull. Bys - san.

A2
Bys - san. *p* Bys - san.

S1
ll. Bys - - - - san. Jar - - - -

S2
Bys - - - - san. Gry - ta heng i

A1
Bys - san, bys - san bar - - - net. Gry - ta heng i

A2
By - san, bys - san bar - - - net. Jar - - - -

S1
net. *mf* Ko - ka' full a' røm - megraut.

S2
jar - net. *mf* Ko - ka' full a' røm - megraut.

A1
jar - net. *mf* La - li la-li la-li la-li la-li lei - la. La-li lu-li lei - la-li lei-la - li-lå.

A2
net. *mf* La - li la-li la-li la-li la-li lei - la. La-li lu-li lei - la-li lei-la - li-lå.

S1
 3
 åt det ves - - - le bar - - - - - net.

S2
 3
 åt det ves - - - le bar - - - - - net.

A1
 Tra - li la - li la - li la - li la - li-lei - lå, da - li lu - li la - li la - li lei - la - lå.

A2
 Tra - li la - li la - li la - li la - li-lei - lå, da - li lu - li la - li la - li lei - la - lå.

S1
 Bys - san, bys - san bar - - - net.

S2
 Ko - ka' full a' røm - me - graut

A1
 La - li la - li la - li la - li la - li lei - la. La - li lu - li lei - la - li lei - la - li - lå.

A2
 La - li la - li la - li la - li la - li lei - la. La - li lu - li lei - la - li lei - la - li - lå.

S1
 Bys - - san, bys - - san, bar - - - - - net.

S2
 3
 åt det ves - - - le bar - - - - - net.

A1
 Tra - li la - li la - li la - li la - li-lei - lå, da - li lu - li la - li la - li lei - la - lå.

A2
 Tra - li la - li la - li la - li la - li-lei - lå, da - li lu - li la - li la - li lei - la - lå.

S1

Bys - san, bys - san, bys - san, bar - - net.

S2

Bys - - - - - san.

A1

Bys - san, bys - - - - - san, bar - - net.

A2

Bys - - - - - san.

S1

M... *pp*

S2

M... *pp*

A1

M... *pp*

A2

M... *pp*

M...

M...

M...

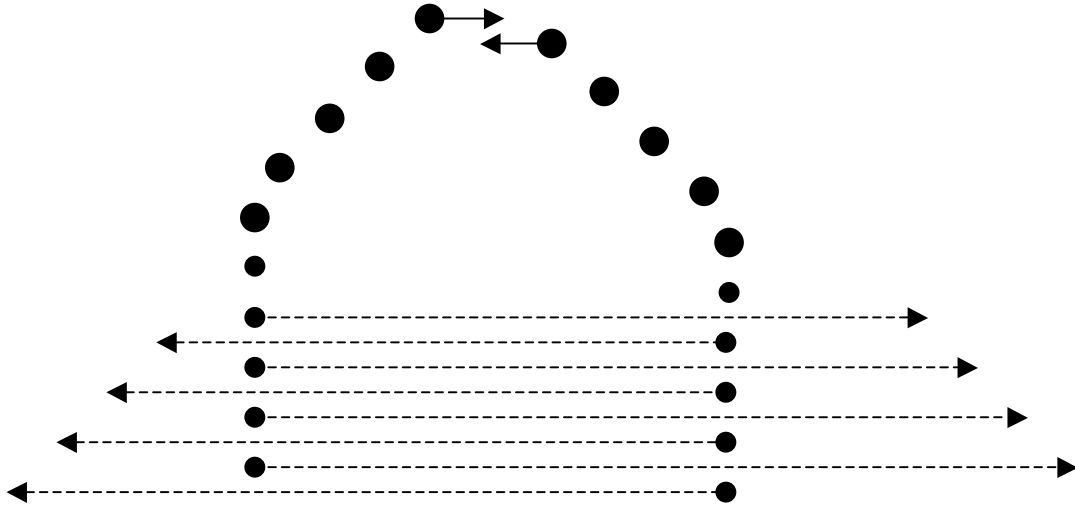
M...

2)

2) Repeteres x ganger.

IV. Avslutning – koret stiller opp til Gjendines bånått.

1.

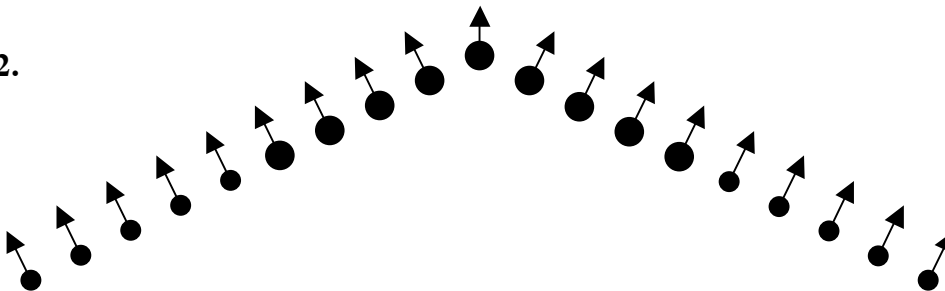

Fra denne oppstillingen beveger koret seg i rolig gå-tempo slik at oppstillingen vrenses i en stor “V” opp-ned så langt bak i rommet som mulig. Bruk hele rommets bredde! Gå-tempo må justeres slik at alle kommer fram på likt.

Idet de starter å gå: Felles ansats, alle roper så sterkt de klarer, *ff*:

- Åtte av de største (fire fra hver side, men ikke de midterste) roper unisont: **“Hai! – Hai! – Hai! – (osv.)”** Tempo = ca. 110 MM.
- Resten roper: **“Jæggædæggædæggædæggæ... (osv.)”** med kraftig ansats på den første stavelsen. Trekk pusten individuelt når det er nødvendig. Gjenta.

2.

Kor-medlemmene står nå med ryggen mot publikum.

Idet koret har kommet fram til denne posisjonen på, skjer det en brå endring i musikken på signal fra dirigenten. For å få dette til, nå som koret står med ryggen til både dirigent og publikum, bør alle, idet de kommer fram til endestasjonen, ta fram et lommespeil.

Subito pp for de som synger “**dæggædæggædæggæ... (osv.)**”. Koret lager et jevnt teppe av denne lyden. De øvrige blir også med på dette. Dette ligger statisk i 8-10 s.

3.

Alle fortsetter med det foregående lydbildet, så roper en og en, **ff**, ut navnet på en fritt valgt levende eller død politiker eller historisk person som de forbinder med maktmisbruk. Dette bør skje kaotisk og individuelt med tilfeldige overlappinger. Alle har ett utrop hver. Det bør være en viss variasjon i valg av navn.

En valgt gruppe på 15 blir ferdig først, de andre følger tett på. De 15 første som har ropt returnerer til lydteppet med å fortsette å synge “**dæggædæggædæggæ... (osv.)**”. Resten av koret, etter de har ropt ut sitt valgte navn, lander på en **enstrøken d**, sunget med lukket munn. Nr. 16 (og de to-tre neste) bør være solistisk sterk(e) og stø når et gjelder å holde tonen.

Ca. 10 s. etter nr. 16 har landet på en **d** begynner hun sakte å nylene **Gjendines bånslåt** (fremdeles med lukket munn), (se vedlagte noter). De andre følger på en etter en med ujevne tidsintervall etter å ha har ropt ut sitt valgte navn. Ulike tempi og lengde på pauser mellom fraser. **Rubato**. Tempo er individuelt, men MM bør ikke overstige 60.

De som synger “**dæggædæggædæggæ... (osv.)**” går også over i **Gjendines bånslåt** når de øvrige er ferdige med sine utrop og har landet på en **d**.

Det blir mørkt i salen, bortsett fra noen enkle, avgrensede spotlights som treffer koret. Sangen repeteres to-tre ganger mens kormedlemmene snur seg sakte rundt slik at de har ansiktet mot publikum. De leker seg med lommespeilene slik at lyset som treffer fra taket speiles ut i salen, på veggene, golvet og på folk, som om de leter etter noe der ute med lommelykt.

Koret går over til å synge en **a**, en kvart under **d**-bordunen. Synge på “**O...**” som er en blanding av ‘o’ og ‘u’. En solist trer fram og synger refrenget med tekst: “**Ro, ro, sova no, sova no, vogga står reie te bånslåt**” (se vedlagte noter.) **Molto rubato**. Lange pauser mellom frasene. På den ene siden i koret står det to ved siden av hverandre som samarbeider (overlappende) om å lage en så jevn **glissando** som mulig, sunget **pp**, på “**A...**”, fra så lyst som mulig til så dypt som mulig. Lengden må beregnes slik at glissandoen har kommet helt ned når solisten er ferdig med å synge. Det samme skjer på den andre siden, men ikke identisk med det andre partet. Tonene forsvinner samtidig med resten av koret.

Idet solisten er ferdig gjør resten av koret (minus de som har sunget glissando) en **svell** fra **niente** til **forte** (på ca. 7 s.) og tilbake på “**S...**” Da er stykket ferdig.

IV. Avslutning - Gjendines bånåt

Rubato
legato

1)

M...
pp

The musical score is written on four staves in treble clef. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). It contains a series of eighth and quarter notes, with a fermata over the final note. The second staff continues the melody with similar note values and a fermata. The third staff also continues the melody, ending with a fermata. The fourth staff concludes the piece with a final note and a double bar line. A large, semi-transparent watermark is overlaid on the score, featuring a dice icon and the text 'NB noter' and 'this music is copyright protected'.

1) Dersom koret greier det, kan denne tones synges som en kvarttonehøy **c**,
altså en kvarttone lavere enn notert. Dette gjelder for hele sangen.

IV. Avslutning - Gjendines bånlát

Molto Rubato
solo

Ro, *mp* ro. So - va no. So - va no. Vog - ga står rei - - - e te bå - - - - net.

2) Synges som en kvarttonehøy **c**, en kvarttone lavere enn notert.

